

ΔΗΜΟΦΩΝ

ΕΤΟΣ 25ο | ΤΕΥΧΟΣ **110** | ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2024

*Ἄρχισε ψύχρα.
Τὸ γύρισε ὁ καιρὸς σὲ ἀναχώρηση.*

*Ἡ πρώτη μέρα τοῦ Σεπτεμβρίου
ξοδεύτηκε σὲ κάποια ὑδροροή.
Ὡς χθὲς ἀκόμα ὄλα ἔρχονταν.
Ζέστες, ἢ διάθεση γιὰ φῶς,
λόγια, πουλιά,
πλαστογραφία ζωῆς.
Γονιμοποιοῦνταν κάθε βράδυ τὰ φεγγάρια,
πολλοὶ διάττοντες ἔρωτες
ἦρθαν στὸν κόσμον τὸν περασμένο μῆνα.*

*Τώρα ἢ γνωστή ψύχρᾶ
κι ὄλα νὰ φεύγουν.*

Ζέστες, πουλιά, ἢ διάθεση γιὰ φῶς.

**“Οἱ αποδημητικές καλημέρες”
Κική Δημουλά**

ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη

Παπαϊωάννου Παναγιώτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ

Λαϊνιάς Παναγιώτης -
Μποχάρτζας Γεώργιος
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Κωνσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Μήτσιου - Τσιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση
28ης Οκτωβρίου 3, 196 00
Μάνδρα Αττικής
Τηλ.: 6977.781.753
www.dimofon.gr
e-mail: info@dimofon.gr

Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλλάσσεται με
όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων
που τα υπογράφουν.

Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση
άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η
πηγή τους.

Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 20/09/2024.

ΕΤΟΣ 25^ο **110**
ΤΕΥΧΟΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΟΥΛΙΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Ο ολιγαρκής

Δεν ζήτησα πολλά από τους ανθρώπους.

Ένα πιάτο καλομαγειρεμένο φαγητό.

Ένα σπύτι με λιγοστά έπιπλα
σε κάποιο παραθαλάσσιο χωριουδάκι.

Μερικούς καλούς φίλους για παρέα.

Τσιγάρα (ασφαλώς), για να καπνίζω.

Κι ένα βουνό βιβλία, νά 'χω να διαβάζω.

“Να λείπουν οι ακρότητες”

μου αποκριθήκαν μοχθηρά

και μου το ξέκοψαν εντελώς.

Τώρα που το καλοσυλλογίζομαι

αυτά τα καταραμένα τα βιβλία

μου κάλασαν όλο το σχέδιο...!

ΣΧΟΛΙΑ: Το ποίημα αναφέρεται σκωπτικά και με σαρκασμό που ο ποιητής στρέφει προς τον ίδιο τον εαυτό του σε κάποιες καταστάσεις που ο άνθρωπος νομίζει ότι ζητάει λίγα από τους συνανθρώπους και την ζωή του αλλά εν τέλει ζητάει πολύ περισσότερα. Οι τελευταίοι δύο στίχοι αυτό ακριβώς υπαινίσσονται, ότι δηλαδή ο “ολιγαρκής” ίσως και να μην ήταν “τόσο ολιγαρκής”...

Θεωνάς Χαριστός

Σταυρός υψώνεται

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

ΚΟ Σταυρός δεν είναι για την Εκκλησία και τους πιστούς της μόνο ένα ιερό σύμβολο, είναι ένα βίωμα. Αυτό μας φανερώνει η Αγία Γραφή και με αυτό «συμφωνεί» η υμνολογία της Εκκλησίας η οποία τον ονομάζει «πύργο ισχύος». Και στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη ο άνθρωπος ζει ήδη «σταυρικά» και αναμένει τον μεγάλο, Τίμιο Σταυρό για να λάβει δύναμη και να σηκώνει τον δικό του προσωπικό σταυρό. Οι ύμνοι της εορτής της Υψώσεως του Σταυρού εγκωμιάζουν ποικιλοτρόπως την Θυσία του Χριστού επί του Σταυρού και τον ονομάζουν «θύρα του Παραδείσου». Το Τίμιο Ξύλο επάνω στο οποίο κάρφωσαν τον Χριστό, από ξύλο κατάρας που ήταν, έγινε ξύλο ζωής και αθανασίας. Δι' αυτού εξαφανίστηκε η φθορά και καταργήθηκε ο θάνατος. Αυτό όμως χρειάζεται όχι να το ακούει κάποιος, αλλά να το πιστεύει. Για κάθε άνθρωπο, που επιθυμεί να ζει σταυρικά, ο Σταυρός γίνεται «όπλο ακαταμάχητο, δαιμόνων αντίπαλος, δόξα των μαρτύρων και των οσίων...λιμένας σωτηρίας». Στα τροπάρια διαβάσουμε κάτι ακόμα σχετικά με το έργο του Σταυρού: «...καταργήθηκε η κατάρρα του ανθρωπίνου γένους», έγινε «αρχόντων το κραταίωμα, δύναμη των δικαίων, ιερέων ευπρέπεια, ράβδος δυνάμεως...». Η πίστι του ανθρώπου στον Τίμιο Σταυρό φανερώνεται και αποδεικνύεται στην καθημερινή του ζωή. Και πάλι ο υμνωδός των προεορτίων της Υψώσεως του καταγράφει: « των τυφλών οδηγός, των ασθενούντων ιατρός η ανάστασις...Σταυρέ Τίμιε». Στα απόστιχα του Εσπερινού των προεορτίων της Υψώσεως του Σταυρού ψάλλουμε: « θείος θησαυρός εν γη κρυπτόμενος...». Αυτό υπονοεί και διλώνει ότι ο Σταυρός βρέθηκε μέσα στην γη για πολλά χρόνια. Και εκεί που βρισκόταν όμως θαυματοουργούσε. Η Αγία Ελένη, θα βοηθήσει για την εύρεσή του. Και όντως, όπως σημειώνει η Ιερή Παράδοση, θαυματοουργικά ο Θεός φανέρωσε ποιος από τους τρεις σταυρούς που βρέθηκαν στο βράχο του Γολγοθά, ήταν ο Σταυρός του Χριστού.

Είναι σημαντικό πόσο η υμνολογία έχει τονίσει την ιερότητα του Σταυρού. Επάνω σε δύο ξύλα, ο θεάνθρωπος Ιησούς, προσφέρει την ζωή του για την σωτηρία όποιου το θέλσει. Είναι δείγμα άκρας ταπείνωσης και αποτελεί εφελτήριο για απόκτηση πραγματική ελευθερίας. Προσκυνούμε το Ξύλο αυτό και νιώθουμε ότι ασπασζόμαστε και ομολογούμε όλο το έργο του Χριστού για την σωτηρία μας. Υάλλουμε: «Δεύτε άπαντα τα έθνη, το ευλογημένον Ξύλον προσκυνήσωμεν, δι' ου γέγονεν η αιώνιος δικαιοσύνη». Συνεχίζει το δοξαστικό του Εσπερινού της Υψώσεως: «...τον γάρ Προπάτορα Αδάμ, ο απατήσας εν ξύλω, τω Σταυρώ δελεάζεται και πίπτει κατενεχθείς πτώμα εξαισίον, το τυραννίδι κρατήσας του βασιλείου πλάσματος. Αίματι Θεού, ο ιός του όφους αποπλύνεται. Και κατάρρα λέλυται, καταδίκης δικαίας, αδίκω δίκη του δικαίου κατακριθέντος. Ξύλω γαρ έδει το Ξύλον ιάσασθαι, και πάθει του απαθούς, τα εν ξύλω λύσαι πάθη του κατακρίτου. Αλλά δόξα Χριστέ Βασιλεύ, τη περί ημάς σου φρικτή οικονομία, δι' ής έσωσας πάντας, ως αγαθός και φιλόανθρωπος». Ο υμνογράφος με άριστο θεολογικό και εκφραστικό τρόπο αναφέρει το περιστατικό της Πτώσης του πρώτου ανθρώπου και συνάμα τον τρόπο που έγινε η έγερσή του δια του Σταυρού. Περιγράφεται πως ξύλο ήταν αυτό που έβγαλε από τον Παράδεισο τον άνθρωπο, ξύλο όμως είναι και αυτό που τον ξαναβάζει μέσα θριαμβευτή. «Παίξει» με τις λέξεις ο ποιητής και σημειώνει: «αδίκω δίκη του δικαίου κατακριθέντος» μεταφέροντάς μας στις φοβερές στιγμές της καταδίκης του Ιησού. Όμως, συμπληρώνει ότι το ξύλο του Σταυρού έχει γίνει ήδη λυτήριο των παθών. Το όλο έργο του Χριστού, το ότι λαμβάνει όλη την ανθρώπινη φύση και την θεώνει, ο ποιητής το ονομάζει «φρικτή οικονομία» και αλήθεια ποια μεγαλύτερη ευεργεσία με τρόπο θυσιαστικό έχει δει αυτός ο κόσμος από τότε που δημιουργήθηκε;

Ολυμπιακή Παιδεία. Μία εκπαιδευτική παρέμβαση στο ελληνικό σχολείο με διαχρονική αξία

Ελένη Α. Ηλία

Με αφορμή τους Ολυμπιακούς και τους Παραολυμπιακούς Αγώνες που διεξήχθησαν το 2024 στο Παρίσι, θα ανατρέξουμε στο διδακτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε στην Ελλάδα το 2004 για την εξοικείωση των μαθητών του Δημοτικού [1] με τους Ολυμπιακούς Αγώνες στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος. Το συγκεκριμένο υλικό του ΥΠ.Ε.Π.Θ. σε συνεργασία με τον ΑΘΗΝΑ 2004 [2] συνδυάζει γνώσεις και πληροφορίες, πλούσιο εποπτικό υλικό, λογοτεχνικά κείμενα και άλλες μορφές τέχνης, νέες τεχνολογίες, παιγνιώδεις δραστηριότητες και τρόπους δημιουργικής έκφρασης των μαθητών, συνιστώντας σημαντική συμβολή στην ισόρροπη ανάπτυξη των τελευταίων. Παράλληλα επιτυγχάνει την πληρέστερη προσέγγιση των Ολυμπιακών Αγώνων, εφόσον δεν εξαντλείται στο αθλητικό τους σκέλος αλλά αναφέρεται και στις ποικίλες κοινωνικές παραμέτρους τους.

Τώρα που η διοργάνωση αυτών των Αγώνων έχει περάσει στην ιστορία του θεσμού, τα αποτελέσματα της αγωγής των παιδιών από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιήθηκε με αφορμή τη διεξαγωγή τους, εξακολουθούν να ισχύουν. Συγκεκριμένα αναφερόμαι στην κοινωνική ευαισθητοποίηση των μαθητών σε πλήθος θεμάτων, στην ανάπτυξη εθελοντικής στάσης και στην υιοθέτηση από μέρους τους πανανθρώπινων αξιών, που ευελπιστούμε πως θα συμβάλλουν στην βελτίωση του κόσμου μας. Συνεπώς αναμφίβολα πρόκειται για υλικό που παρουσιάζει ευρύτατο παιδαγωγικό ενδιαφέρον διαχρονικά και αφορά μαθητές και εκπαιδευτικούς σε οικουμενικό επίπεδο.

Το εν λόγω υλικό διανεμήθηκε στους καθηγητές Φυσικής Αγωγής, οι οποίοι ανέλαβαν τη διδασκαλία της Ολυμπιακής Παιδείας. Περιλαμβάνει καταρχάς το βιβλίο και την αντίστοιχη βιντεοκασέτα με τα Ολυμπιακά αθλήματα. Εδώ παρουσιάζονται ιστορικά στοιχεία και περιγράφονται τριάντα ολυμπιακά αθλήματα και επιμέρους αγωνίσματα.

Αθλητικές πληροφορίες ωστόσο συναντάμε και στα δύο βιβλιοτετράδια, για τις μικρότερες και τις μεγαλύτερες τάξεις του Δημοτικού, που έχουν τον ευρηματικό τίτλο «Ολυμπιακό 2004άδιο». Τα κεφάλαια αυτών των εντύπων ακολουθούν την ιστορική διαδρομή των Ολυμπιακών Αγώνων από την αρχαιότητα ως τη σύγχρονη εποχή. Παρουσιάζουν πρόσωπα, συνθήκες, επεισόδια, διαδικασίες, κανόνες που συνδέονται με τους αγώνες αυτούς, καθώς και το ευρύτερο κοινωνικό, πολιτιστικό, οικολογικό, τεχνολογικό κ.λπ. περιβάλλον, όπως αυτό αλληλεπιδρά, συμμετέχει και προσανατολίζει τη διοργάνωσή τους στο πέρασμα του χρόνου. Αναλυτικότερα, στις σελίδες των δύο βιβλιοτετραδίων οι μαθητές «ξεναγούνται» στο χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας, «παρακολουθούν» Ολυμπιακούς Αγώνες στην αρχαιότητα, όπως και άλλους πανελλήνιους αγώνες της τότε εποχής. «Γνωρίζουν» τις προσωπικότητες που ευθύνονται για την αναβίωση του θεσμού των Ολυμπιακών αγώνων (Ντε

Κουμπερτέν, Βικέλα, Γ. Αβέρωφ), τα σύμβολα και τα χαρακτηριστικά τους (Ολυμπιακό Ύμνο, Ολυμπιακή Σημαία, Ολυμπιακό Όρκο, Ολυμπιακό Σύνθημα, Ολυμπιακή Λαμπαδηδρομία, μασκότ κ.λπ.). «Επισκέπτονται» το Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών, όπου διεξάγονται οι Ολυμπιακοί Αγώνες. «Μουσούνται» στη φιλοσοφία και τις διαδικασίες των παραολυμπιακών αγώνων. «Προβληματίζονται» για πλήθος ζητημάτων που έχουν προκύψει κατά καιρούς στη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων (όπως το doping). «Προκαλούνται» να σκεφτούν τις διαφοροποιήσεις στο περιβάλλον που θα προκληθούν από τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών του 2004, καθώς και να εντοπίσουν στοιχεία από την πλούσια πολιτιστική μας κληρονομιά, που θα μπορούσαν ν' αναδειχθούν στο πλαίσιο της πολιτιστικής Ολυμπιάδας.

Ορισμένα από τα ειδικότερα θέματα που αναφέρονται στα Ολυμπιακά 2004άδια προσεγγίζονται εκτενέστερα σε ξεχωριστούς φακέλους που διανέμονται στο πλαίσιο της «Ολυμπιακής Παιδείας». Πρόκειται αρχικά για το φάκελο με τίτλο «Παραολυμπιακοί Αγώνες. Από το 1960 στο 2004». Η κοινωνική ευαισθησία που αποπνέει η καθιέρωση της Παραολυμπιάδας εκδηλώνεται και στο περιεχόμενο τριών ακόμη φακέλων. Ένας αναφέρεται στην «ευρωπαϊκή σύμβαση για τα δικαιώματα του ανθρώπου». Άλλος τιλοφορείται «Μικρός Εθελοντής» και έχει δημιουργηθεί σε συνεργασία με τον κλάδο Πουλιών του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών. Περιλαμβάνει εκπαιδευτικό πρόγραμμα το οποίο εκτυλίσσεται σε επτά κεφάλαια, αλληλένδετα μεταξύ τους, καθώς η δράση στην οποία παρακινεί τους μαθητές, ξεκινά από το σχολείο τους κι επεκτείνεται σταδιακά στη γειτονιά, στην πόλη τους, στην Ελλάδα, την Ευρώπη, τον Κόσμο και τέλος στα Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες.

Η διεύρυνση του ορίζοντα των Ελλήνων μαθητών του Δημοτικού, η επικοινωνία τους με την παγκόσμια κοινότητα επιχειρείται τέλος μέσα από το φάκελο του ελληνικού τμήματος της Actionaid με τον εύλογο γενικό τίτλο: «Παιδιά του Κόσμου – Πολίτες του Κόσμου». Εδώ αυτοπαρουσιάζονται έξι παιδικά πρόσωπα των δύο φύλων που προέρχονται από τρεις διαφορετικές χώρες οι οποίες ανήκουν σε ισάριθμες ηπείρους. Η ευρωπαϊκή ήπειρος εκπροσωπείται από δύο ελληνόπουλα, η Αφρική από δύο αδέρφια που ζουν στη Γκάνα και η Ασία από δύο μικρούς κατοίκους του Μπανγκλαντές. Ο τρόπος ζωής, η καθημερινότητα που αυτά τα παιδιά βιώνουν, με έμφαση σε πρωταρχικούς τομείς όπως η ύδρευση, η διατροφή, η ιατρική περίθαλψη, το εκπαιδευτικό σύστημα και ειδικότερα οι συνθήκες διδασκαλίας, ο επαγγελματικός προσανατολισμός κ.λπ., παρουσιάζονται μέσα από τη δική τους οπτική, με αποτέλεσμα να προκύπτουν για τον Έλληνα μαθητή τόσο οι διαφορές και οι ομοιότητες μεταξύ των λαών όσο και η κατανόηση, η ανάγκη σεβασμού αυτών των διαφορών και της κοινής δραστηριοποίησης για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Λογοτεχνία και άλλες Τέχνες στην Ολυμπιακή Παιδεία

Η τεράστια παιδαγωγική δύναμη η οποία οφείλεται στην

αντιληπτική δραστηριοποίηση του αναγνώστη κατά την επαφή του με το λογοτεχνικό κείμενο,[3] αξιοποιείται σημαντικά στο εκπαιδευτικό υλικό του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και του ΑΘΗΝΑ 2004, πρωτίτως με το μυθιστόρημα του Ευγένιου Τριβιζά «Η Δέσποινα και το Περιστέρι» [4]. Επίσης με την παράθεση στο Ολυμπιακό 2004άδιο αποσπάσματος του ποιήματος «Φως της Ολυμπίας» του Τάκη Δόξα, του «Ολυμπιακού Ύμνου» που έχει γράψει ο Κωστής Παλαμάς, του θεατρικού οικολογικού κειμένου «Ένα καλύτερο μέλλον», όπου οι παρεμβάσεις του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον αποδίδονται μέσα από την οπτική των ζώων τα οποία ζούσαν στην περιοχή του Σχοινιά που θα κατασκευαζόταν το κωπηλατοδρόμιο, και τέλος τριών αντιπροσωπευτικών λαϊκών παραμυθιών της Ελλάδας, της Αφρικής και της Ασίας, τα οποία περιλαμβάνονται στο φάκελο της Actionaid και έχουν στόχο την εξοικείωση του αναγνώστη με την πολιτιστική παράδοση, τις κυρίαρχες φιλοσοφικές αρχές και αξίες των λαών τους.

Το ελληνικό παραμύθι «Ο Φαροφύλακας και η Γοργόνα» αναδημοσιεύεται στο τεύχος «Τα παραμύθια ταξιδεύουν...» της «Ολυμπιακής Παιδείας» από το βιβλίο «Τα ωραιότερα παραμύθια» (εκδ. Δαρειμά). Σε αυτό ένας νεαρός άντρας ακολουθεί μια γοργόνα στο βασιλείο της στο βυθό, απ' όπου όμως εκείνη δεν του επιτρέπει να φύγει. Με τη βοήθεια ενός μικρού ψαριού που είχε κάποτε ο νέος ευεργετήσει, κατορθώνει να επιτύχει στις δοκιμασίες που η γοργόνα τον υποβάλλει πριν τον απελευθερώσει.

Το αφρικανικό παραμύθι «Η φωτιά στο βουνό» αναδημοσιεύεται από το βιβλίο «Παραμύθια από τόπους της Αφρικής» του Μ. Κοντολέων (εκδ. Πατάκη). Σε αυτό η αδικία που γίνεται σε βάρος ενός υπηρέτη, αποκαθίσταται με την παρέμβαση ενός σοφού γέροντα. Συγκεκριμένα, ο

υπηρέτης κατορθώνει να υπερβεί τα ανθρώπινα όρια, παραμένοντας γυμνός για μια ολόκληρη χειμωνιάτικη νύχτα σε μια βουνοκορφή, χάρη στο γεγονός ότι μπορούσε να σκέφτεται τη φωτιά που βρισκόταν σε τεράστια απόσταση από εκείνον. Ο εργοδότης του όμως αρνείται να του δώσει τη συμφωνημένη αμοιβή, θεωρώντας ότι η σκέψη της φωτιάς παραβίαζε τη συμφωνία τους. Ο απελπισμένος υπηρέτης δικαιώνεται όταν κάποιος πλούσιος φίλος του καλεί σε γεύμα τον εργοδότη και δεν του σερβίρει τα φαγητά που μαγειρεύονται, θεωρώντας με τη σειρά του ότι ο καλεσμένος του θα έπρεπε να χορτάσει μόνο μυρίζοντάς τα.

Το ασιατικό παραμύθι «Το κουτί που κάνει θαύματα» πρωτοδημοσιεύτηκε στην Ελλάδα στον τόμο «11 διαλεκτά ινδικά παραμύθια» (εκδ. Άγκυρα). Εδώ ένα μικρό αγόρι δεν παρουσίαζε καμία ενεργητικότητα και ζωντάνια, όσα κάρδια και περιποιήσεις κι αν δεχόταν. Από τη στιγμή όμως που μια ηλικιωμένη γυναίκα του χάρισε ένα κουτί που το παιδί δεν είχε τη δυνατότητα άμεσα ν' ανοίξει, η συμπεριφορά του διαφοροποιήθηκε ριζικά. Η έξαψη της περιέργειας και της φαντασίας του το οδήγησαν σε έντονη δραστηριοποίηση, κάνοντας όλους γύρω του να μιλούν για «θαύμα».

Είναι δε αξιοσημείωτο ότι τα λογοτεχνικά αυτά κείμενα δίνουν στους μαθητές τη δυνατότητα όχι απλώς να μετέχουν δημιουργικά ως αναγνώστες αλλά και να εκφράσουν οι ίδιοι με λογοτεχνικό τρόπο την προσωπική τους αναγνωστική εμπειρία, να τα αξιοποιήσουν ως κινητήρια δύναμη της φαντασίας τους, προβαίνοντας σε δικές τους πρωτότυπες δημιουργίες. Θα ήταν σκόπιμο στο σημείο αυτό να παρατηρήσουμε ότι η συγκεκριμένη αντιμετώπιση της Λογοτεχνίας συναντάται και στις συλλογικές ή ατομικές απόπειρες των εκπαιδευτικών να μυήσουν τους μαθητές τους στις Ολυμπιακές αξίες.

Ένα μικρό δείγμα παραγόμενου κειμένου παραθέτω στη συνέχεια. Πρόκειται για αφήγηση μαθήτριάς μου στο 4^ο Νηπιαγωγείο Ασπροπύργου κατά τη σχολική χρονιά 2003-2004, με ερέθισμα έναν κότινο. Αναλυτικότερα, σε ένα ψάθινο καλάθι, τα παιδιά έβρισκαν κάθε εβδομάδα ένα διαφορετικό αντικείμενο, επιλεγμένο με βάση την επικαιρότητα, τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες τους ή ένα έργο τέχνης, π.χ. λογοτεχνικό κείμενο, πίνακα ζωγραφικής κ. λπ. Στη συνέχεια αφηγούνταν προσωπικές ιστορίες με επίκεντρο το εν λόγω αντικείμενο που θεωρούσαν ότι τους έχει προσφερθεί ως δώρο, οι οποίες καταγράφονταν με απόλυτη ακρίβεια και έπειτα τοποθετούνταν μέσα στο ίδιο καλάθι, ως ανταπόδοση του δώρου που είχε προηγηθεί.

Το κείμενο που δημιουργήθηκε για τον κότινο, το στεφάνι από κλαδί αγριελιάς, σαν εκείνα που έβαζαν στα κεφάλια των νικητών στην Αρχαία Ελλάδα αντί των σημερινών μεταλλίων, έχει ως εξής:

Μια μαμά έφτιαξε στο παιδί της ένα στεφάνι αγριελιάς και το κρέμασε σε ένα δέντρο, για να το φορέσει όταν μεγαλώσει και γίνει Ολυμπιονίκης. Φύσηξε όμως δυνατά και ο άνεμος έφερε τον κότινο μέσα στο καλάθι με τα δώρα. Έτσι το αγόρι όταν γίνει Ολυμπιονίκης στη σφαίρα, δεν θα τον έχει να τον φορέσει. Τον κότινο θα τον φοράμε εμείς όταν νικάμε στις ιστορίες. Κι έτσι όλοι μας θα γίνουμε Ολυμπιονίκες.

Η Λογοτεχνία δεν είναι η μοναδική μορφή τέχνης μέσα από την οποία τα παιδιά του Δημοτικού αναπτύσσουν τη δημιουργικότητά τους με επίκεντρο τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ξεφυλλίζοντας το παιδαγωγικό υλικό του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και του ΑΘΗΝΑ 2004 διαπιστώνουμε ότι το Θέατρο, η Μουσική, η Ζωγραφική και άλλες μορφές εικαστικής έκφρασης χρησιμοποιούνται εξίσου στο πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας. Στο Ολυμπιακό 2004άδιο για τα μεγαλύτερα παιδιά, προτείνεται για παράδειγμα να χρωματιστεί το άγαλμα του Δία και η Ολυμπιακή Δάδα του 1996 με χρώματα που κάθε παιδί μόνο του θα επιλέξει. Παράλληλα δε οι μαθητές καλούνται να σχεδιάσουν τη δάδα του 2004, όπως εκείνοι την φαντάζονται, να ζωγραφίσουν έναν πίνακα εμπνευσμένο από τις Ολυμπιακές αρχές ή να δημιουργήσουν γελιογραφίες που θ' αποδίδουν κάποια από τα Ολυμπιακά προβλήματα.

Επιπλέον, με αφορμή την παράθεση του Ολυμπιακού Ύμνου οι μαθητές προκαλούνται να μελοποιήσουν δικούς τους στίχους, ώστε να προκύψει ο ύμνος της τάξης ή του σχολείου τους ενώ στο κεφάλαιο με τίτλο Πολιτιστική Ολυμπιάδα έχουν την ευκαιρία να συνδυάσουν διάφορα προτεινόμενα θέματα με μουσικές συνθέσεις και χορούς. Αντίστοιχα, στο φάκελο του ελληνικού τμήματος της Actionaid τα παιδιά συλλέγουν «μουσικές του κόσμου», τις οποίες ακούν στην τάξη, προσπαθώντας ν' αναγνωρίσουν την προέλευσή τους.

Παράλληλα, η «εμπέδωση οικουμενικής συνείδησης στους Έλληνες μαθητές» επιχειρείται με την παρουσίαση παντομίμας με τον τίτλο «Μαγικός καθρέφτης», που ως στόχο θα έχει την ανάδειξη των ομοιοτήτων μεταξύ όλων των κατοίκων του πλανήτη. Η δε ευαισθητοποίηση στα προβλήματα άλλων λαών και στο ενδεχόμενο να τα αντιμετωπίσουμε κάποτε στο δικό μας τόπο επιτυγχάνεται μέσα από τους ρόλους που οι μαθητές υποδύονται σε δεδομένα σενάρια τα οποία διαδραματίζονται στο Μπαγκλαντές και στη Γκάνα ή σε κάποιο ελληνικό Δήμο. Το θεατρικό παιχνίδι, το θέατρο δρόμου και η παράσταση Καραγκιόζη είναι μερικές από τις δραστηριότητες που

προτείνονται επίσης σ' όλα σχεδόν τα στάδια δράσης του «Μικρού Εθελοντή». Στο ίδιο πλαίσιο οι μαθητές που συμμετέχουν επιλέγουν να δημιουργήσουν ζωγραφίες, χρησιμοποιώντας αντί για τα χέρια, το στόμα ή το πόδι, να σχεδιάσουν γιγαντοαφίσες με θέμα πώς είναι η πόλη τους και πώς θα ήθελαν να είναι, να κατασκευάσουν με άχρηστα υλικά μια «μικροσκοπική του εθελοντισμού» κ.λπ.

Παιχνίδια και μαθητική δημιουργικότητα

Η σχέση της Λογοτεχνίας και των άλλων Τεχνών με το παιχνίδι, καθώς και το γεγονός ότι το τελευταίο συνιστά το κατεξοχήν μέσο έκφρασης της παιδικής φύσης, έχουν συχνότατα επισημανθεί [5]. Κατά συνέπεια, παιχνίδια αθλητικά, παραδοσιακά, επιτραπέζια, λεκτικά κ.λπ. συνιστούν τον εκπαιδευτικό τρόπο που μαζί με τις τέχνες επιλέγεται συχνότατα στο πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας.

Ξεκινώντας από τα δύο Ολυμπιακά 2004άδια, διαπιστώνουμε ότι γνώσεις και πληροφορίες σχετικές με τους Ολυμπιακούς Αγώνες κατακτούνται από τους μαθητές μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες, όπως την Ολυμπιακή πυραμίδα, το αθλητικό ρολόι, λαβυρίνθους, αντιστοιχήσεις, οστρακόλεξα, αναγραμματισμούς, κρυπτόλεξα, παζλ, πικτογράμματα, αποκρυπτογραφήσεις κ.λπ. Στο δε βιβλιοτετράδιο της Actionaid πέρα από το πλήθος των κουίζ που παρατίθενται για την εμπέδωση των γνώσεων σχετικά με το διαφορετικό τρόπο ζωής στις τρεις ηπείρους, οι μαθητές απασχολούνται με πολλά πρωτότυπα παιχνίδια. Τέτοια είναι το «Δέντρο των προβλημάτων και των λύσεων», που αναφέρεται στα εμπόδια που συναντούν στην εκπαίδευσή τους παιδιά από διάφορα μέρη του κόσμου, το «Εμείς κι ο Κόσμος», όπου κάθε μαθητής ξεκινά από τον εαυτό του και καταλήγει στον κόσμο, σχηματίζοντας ομόκεντρους κύκλους, το «Ταξίδι στην άκρη της γης» ή το Ταξίδι του καφέ» που γίνονται πάνω στο χάρτη, η «σκυταλοδρομία μηνυμάτων», ένα ομαδικό ανταγωνιστικό λεκτικό παιχνίδι, κ.λπ.

Πέρα από τα παραπάνω παιχνίδια γνώσεων, οι μαθητές του Δημοτικού έχουν επίσης τη δυνατότητα να γνωρίσουν την ιστορία των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών αγώνων μέσα από τα επιτραπέζια παιχνίδια «Ολυμπιοδρομίες» και «ΑΘΗΝΑ 2004 – Παραολυμπιακοί Αγώνες» αντίστοιχα. Επιπλέον, σε αρκετές περιπτώσεις τα παιδιά καλούνται να παίξουν τους δημοσιογράφους ή αθλητικούς ρεπόρτερς, για ν' ανακαλύψουν τα ίδια πληροφορίες, για να επινοήσουν λύσεις σε υποτιθέμενα προβλήματα και για ν' αναμεταδώσουν αθλητικά γεγονότα μέσα από το μικρόκοσμο του δικού τους σχολείου ή της τάξης τους.

Εξίσου συναρπαστικά για τους μαθητές όλων των τάξεων του Δημοτικού είναι τα διάφορα κινητικά παιχνίδια στα οποία τους δίνεται η δυνατότητα να συμμετέχουν στο πλαίσιο του προγράμματος «Ολυμπιακή Παιδεία». Συγκεκριμένα, προκειμένου τα παιδιά ν' αντιληφθούν τις ποσοτικές διαφορές στο κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ελλάδα και στη Γκάνα ή το Μπαγκλαντές, επιχειρούν να μοιραστούν μεταξύ τους μολύβια, πλαστικά πιάτα κ.λπ. με βάση τα στατιστικά στοιχεία που αναφέρονται στο βιβλιοτετράδιο της actionaid. Στον ίδιο φάκελο περιλαμβάνεται μια συνταγή η οποία θεραπεύει τα παιδιά που πίνουν μολυσμένο νερό στο Μπαγκλαντές. Οι μαθητές στην Ελλάδα την παρασκευάζουν και την δοκιμάζουν, συμμετέχοντας έτσι κατά κάποιον τρόπο στη ζωή εκεί. Ανάλογος είναι ο στόχος της ενότητας «Μικρός Εθελοντής», στο σημείο που παρακινούνται τα παιδιά να παίξουν παιχνίδια όπου πρέπει να παραμένουν με κλειστά μάτια, για να προσεγγίσουν βιωματικά τους τυφλούς συνανθρώπους τους. Το δε παιχνίδι «Φωτιά στο σχολείο» όπου

οι ομάδες χρησιμοποιούν μπαλόνια με νερό, επίσης συνδυάζει τη διάθεση και στάση της προσφοράς με την απόλαυση. Ανάμεσα στις δραστηριότητες που προτείνονται για το «μικρό εθελοντή στη γειτονιά», τα παιδιά μπορούν να επλέξουν τη συμμετοχή σε ομαδικά παιχνίδια που θα διεξαχθούν σ' ένα παραμελημένο σημείο της γειτονιάς τους, ώστε αυτό να αξιοποιηθεί και ν' αναδειχθεί. Το Ντόλματσαι, ένα παραδοσιακό, ομαδικό παιδικό παιχνίδι του Μπανγκλαντές, παίζεται στις ελληνικές τάξεις, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρατίθενται στο βιβλιοτετράδιο της Actionaid. Τέλος σε «Ολυμπιακή» γιορτή που διοργανώθηκε στο Γ' Δημοτικό Σχολείο της Κόνιτσας στο πλαίσιο επιδοτούμενου προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας, οι μαθητές αναπαράστησαν παραδοσιακά παιχνίδια της περιοχής τους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Αντίστοιχο υλικό χρησιμοποιείται και στη Μέση Εκπαίδευση, όπου επίσης περιλαμβάνεται στο ωρολόγιο πρόγραμμα η «Ολυμπιακή Παιδεία».
2. Για το παιδαγωγικό αυτό υλικό το ΥΠ.Ε.Π.Θ. και ο ΑΘΗΝΑ 2004 συνεργάστηκαν με διάφορους φορείς, όπως η Actionaid και το Σώμα Ελληνίδων Οδηγών. Θεωρώ ότι θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και εναλλακτικά, για παράδειγμα, ο φάκελος της Actionaid στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού στις 11 Δεκεμβρίου.
3. Η δραστηριοποίηση κατά την ανάγνωση έχει ως συνέπεια την εντύπωση ότι εμπλεκόμεστε προσωπικά στον αφηγηματικό κόσμο, ότι βιώνουμε οι ίδιοι τις εμπειρίες των ηρώων (W. Iser, *The Implied Reader. Patterns of Communication in prose Fiction from Bunyan to Beckett*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1990, σσ. 30, 32, 38-39, 41, 104, 233, 281, 283-284, 291 και Iser, *The Act of Reading. A theory of Aesthetic Response*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1991, σσ. 9, 18, 21, 67.
4. Βλ. σχετικά στο τεύχος 98 του περιοδικού Ο ΔΗΜΟΦΩΝ (2021), το άρθρο μου με τίτλο «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας το 1896 και το 2004, μέσα από δύο λογοτεχνικά κείμενα», στις σελίδες 7-9.
5. Βλ. Σ. Φρόντι, Ο Ποιητής και οι φαντασιώσεις, μτφρ. Δ. Οικονομίδης, Νέα Εστία, έτ. Λ', τ. 59ος, τχ. 694 (1 Ιουνίου 1956), σσ. 768-772 και Γ. Χουζίνγκα, Ο άνθρωπος και το παιχνίδι, μτφρ. Σ. Ροζάνης - Γ. Λυκιαρδόπουλος, εκδ. Γνώση, 1989, σσ. 20-29.

Η νομική θέση των ζώων συντροφιάς στο ελληνικό δίκαιο

Οι τετράποδοι φίλοι μας διαδραματίζουν αναμφισβήτητα σπουδαίο ρόλο στην καθημερινότητά μας και για πολλούς από εμάς έχουν ισάξια θέση στο σπίτι μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας. Θα ήταν ουτοπικό εκ μέρους του Έλληνα νομοθέτη να εθελουφλεί και να μην αναγνωρίζει τη δυναμική παρουσία των ζώων σε όλες τις πτυχές της καθημερινής μας ζωής, γι' αυτό και θέσπισε τον Νόμο 4830/2021, με κύριο στόχο από τη μία, την προστασία και την ευζωία των ζώων συντροφιάς, συγκεκριμένα των σκυλιών και γατών, και από την άλλη, τη διαχείριση του έντονου προβλήματος των αδέσποτων, το οποίο μαστίζει τη χώρα μας. Δυστυχώς, αν και το ρυθμιστικό πλαίσιο του Νόμου είναι πλήρες, σε μεγάλο μέρος του παραμένει ανεφάρμοστος μέχρι σήμερα!

Η σταδιακή μεταστροφή του «ανθρωποκεντρικού» χαρακτήρα του Συντάγματος- και εν γένει της νοοτροπίας του Έλληνα νομοθέτη- σε «οικοκεντρικό» χαρακτήρα, διαπνεόμενο από «οικολογική» ηθική, είναι γεγονός. Η ώριμη σκέψη ότι ο άνθρωπος δεν αποτελεί επίκεντρο του κόσμου και δεν είναι ο μεγάλος δυνάστης που κάνει απόλυτη κατάχρηση της Γης και των υπόλοιπων έμβιων όντων προς ίδιον όφελος αποτυπώνεται μέσα από το άρθρο 24 του Συντάγματος, το οποίο έχει ως σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και κατ' επέκταση των ζώων από την ανθρώπινη ασυδοσία.

Στο αστικό δίκαιο, από την άλλη πλευρά, τα ζώα

συντροφιάς θεωρούνται ακόμα «κινητά πράγματα», «res» (ΑΚ947) και ο άνθρωπος που έχει αναλάβει τη φροντίδα τους είναι ο κύριος τους. Στο ποινικό δίκαιο, ο τραυματισμός ή η θανάτωση ζώου δεσποζόμενου υπάγεται στο έγκλημα της φθοράς ξένης ιδιοκτησίας, αποδεικνύοντας τη δικαϊκή αντιμετώπιση των ζώων ως όντων άρρηκτα συνδεδεμένων με τον άνθρωπο μηδενίζοντας ταυτόχρονα τη δική τους αυθυπαρξία.

Τα θετικά νέα είναι πως αρχίζει να εδραιώνεται στην ελληνική κοινωνία και στον νομικό κόσμο η παραδοχή ότι τα ζώα διαθέτουν συναισθηματική νοημοσύνη, αφού οι τετράποδοι φίλοι μας είναι καθ' όλα ικανοί να αισθάνονται χαρά, λύπη, πόνο, ανία και έχουν και εκείνοι ανάγκες, προτιμήσεις και ανησυχίες παρόμοιες με τις δικές μας. Όπως επισημαίνει, η καθηγήτρια Δικαίου και Ηθικής, Martha Nussbaum, ορθή από ηθικής απόψεως στάση της ανθρωπότητας είναι αυτή που μεριμνά για την ευημερία όλων των συναισθανόμενων όντων (sentient beings).

Έχει εκφραστεί από μερίδα νομικών επιστημόνων η σκέψη σχετικά με την αλλαγή της νομικής θέσης των ζώων στον Αστικό Κώδικα, δηλαδή να μη θεωρούνται πια απλώς «αντικείμενα» και να αναβαθμιστούν νομικά –ίσως- σε υποκείμενα. Ιδανική αντιμετώπισή τους θα ήταν ως έμβια όντα να απολαμβάνουν μια θέση μεταξύ πραγμάτων και ανθρώπων. «Οιονεί υποκείμενα δικαίου» (Πιτσάκης), «πλασματικά υποκείμενα δικαίου» (Κουτσουράδης) και «ατελή υποκείμενα δικαίου» (Αθ. Αναγνωστόπουλος) είναι μερικές προτάσεις σχετικά με το νομικό καθεστώς που θα

μπορούσε να διέπει τα ζώα. Έχει ακουστεί ακόμα και η άποψη τα ζώα να μπορούν να ασκούν αγωγή δικαιώματα, δηλαδή να απευθύνονται στα δικαστήρια μέσω εκπροσώπων, κατά ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων για τα άτομα με περιορισμένες ικανότητες, όπως βρέφη και ασθενείς με άνοια, και τα νομικά πρόσωπα. Ιδίως η τελευταία σκέψη δε φαίνεται πραγματοποιήσιμη τουλάχιστον για τις επόμενες δεκαετίες.

Ο Έλληνας νομοθέτης με τον Νόμο 4830/2021 έθεσε σε ισχύ το βασικό νομικό πλαίσιο προστασίας των ζώων συντροφιάς με κύριο σκοπό να εξασφαλίσει την ευζωία τους. Στο άρθρο 2 στην παράγραφο 2 του νόμου ορίζεται με πληρότητα η ευζωία ως «η καλή φυσική και ψυχική κατάσταση του ζώου σε σχέση με τις συνθήκες που διαβιεί και πεθαίνει» και ο νομοθέτης συνεχίζει με την αναφορά πέντε θεμελιωδών αρχών που υπαγορεύονται από τους κανόνες ευζωίας. Πρόκειται για την ελευθερία i) από την πείνα και τη δίψα, ii) από άσκοπη ταλαιπωρία και καταπόνηση, iii) από πόνο, τραυματισμό και ασθένεια, iv) από φόβο και αγωνία και v) ελευθερία έκφρασης φυσιολογικής συμπεριφοράς. Βλέπουμε, λοιπόν, τον νόμο να μεριμνάει για τις βιολογικές, συναισθηματικές και κοινωνικές ανάγκες των ζώων.

Καινοτομία για τα ελληνικά δεδομένα αποτελεί η θέσπιση και ενεργοποίηση του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ), το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 4 του

Ν.4830/2021 και έχει ως στόχο τη σήμανση και καταγραφή των κατοικίδιων και των ιδιοκτητών τους. Στο άρθρο 7 του ίδιου νόμου προβλέπεται η λειτουργία μέσω του ΕΜΖΣ μιας πλατφόρμας υιοθεσίας αδέσποτων ζώων, στην οποία θα καταχωρούνται τα στοιχεία που αφορούν σε κάθε ζώακι προς υιοθεσία, διευκολύνοντας με αυτόν τον τρόπο την αντιμετώπιση του μεγάλου προβλήματος των αδέσποτων. Αξιοσημείωτα είναι και τα άρθρα 11 και 12, το πρώτο μεν θεσπίζει τη χρηματοδότηση των Δήμων μέσω του ειδικού προγράμματος «Άργος» με σκοπό τη στείρωση και τον εμβολιασμό των σκύλων, ενώ το άρθρο 12 ενθαρρύνει τους Δήμους να παρέχουν κίνητρα στους δημότες για στείρωση και υιοθεσία γατών και σκύλων με μείωση των δημοτικών τελών ανά έτος κατά ποσοστό 10%.

Ο Ν.4830/2021, παρά τα μερικά μειονεκτήματά του, χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα ελπιδοφόρος, καθώς εισήγαγε ρηξικέλευθες διατάξεις για την αντιμετώπιση και προστασία των ζώων συντροφιάς. Έθεσε αυστηρές ποινικές και διοικητικές κυρώσεις για τους κακοποινίτες ζώων και ανήγαγε νομικά τους τετράποδους φίλους μας σε συναισθανόμενα όντα. Το σημαντικότερο, όμως, είναι πως και η νοοτροπία της ελληνικής κοινωνίας τείνει να γίνει πιο φιλοζωική και η νέα γενιά σήμερα παρουσιάζεται πολύ πιο ευαισθητοποιημένη από ό, τι στο παρελθόν!

Ελευθερία Κουράση

Ενδεικτικές Πηγές

- Καραμπατζός Α., Προστασία των ζώων συντροφιάς και σύγχρονες δικαϊκές προκλήσεις – κάποιες σκέψεις με αφορμή το 1ο Νομικό Συνέδριο «Δίκαιο & Ζώα», Αρθρογραφία στον Τύπο, 2023
- Κουκούλης Α.-Ν., Νομική θέση και προστασία των ζώων σε Αστικό Δίκαιο και Ειδικούς Νόμους, Νομική Βιβλιοθήκη, 2023
- Σιούτη Γ., Εγχειρίδιο Δικαίου Περιβάλλοντος, Εκδόσεις Σάκκουλα, 4η έκδοση, 2022
- Σαρμάς Ι., Οι προοπτικές εξέλιξης του δικαίου των ζώων εντός μιας δημοκρατικής κοινωνίας, Χαιρετισμός στο συνέδριο των Συνηγώρων για τα ζώα Ελλάδος «Δίκαιο και Ζώα», 16.12.2023, Εθνική Πινακοθήκη
<https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/oi-prooptikes-exelixis-tou-dikaiou-twn-zwwn-entos-mias-dhmokratikis-koinwnias/>
- Νόμος 4830/2021
- <https://lawyersforanimals.dogsvoice.gr/law-and-animals/>

Η σημασία των τοπικών προϊόντων στη διατήρηση της παράδοσης και στην οικονομία του τόπου

Τα τοπικά προϊόντα, όπως το μέλι, το ελαιόλαδο, τα τυροκομικά και οι παραδοσιακές χειροτεχνίες, αποτελούν βασικό στοιχείο της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε περιοχής. Αυτά τα προϊόντα δεν είναι απλώς αγαθά προς πώληση, αλλά συνδέονται με την ιστορία, τις παραδόσεις και τον τρόπο ζωής των τοπικών κοινωνιών. Μέσα από τη διατήρηση και την προώθηση αυτών των προϊόντων, οι κάτοικοι προστατεύουν τις παλιές συνταγές, τις τεχνικές και τα ήθη που περνούν από γενιά σε γενιά, διατηρώντας ζωντανή την παράδοση.

Παράλληλα, τα τοπικά προϊόντα έχουν σημαντική συμβολή στην οικονομία του τόπου. Μέσα από την προώθηση αυτών των προϊόντων σε αγορές εκτός της περιοχής, οι παραγωγοί ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη και δημιουργούν θέσεις εργασίας. Οι τουρίστες που επισκέπτονται την περιοχή, αναζητούν τα αυθεντικά προϊόντα και γεύσεις, γεγονός που αυξάνει την κατανάλωση και τονώνει την τοπική αγορά. Ειδικά σε περιόδους οικονομικής κρίσης, η στήριξη της τοπικής παραγωγής γίνεται απαραίτητη για τη βιωσιμότητα των μικρών παραγωγών και επιχειρήσεων.

Η κοινότητα, με τη σειρά της, παίζει καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση αυτής της προσπάθειας. Μέσα από πρωτοβουλίες όπως εκθέσεις τοπικών προϊόντων, φεστιβάλ γαστρονομίας ή προγράμματα ενίσχυσης τοπικών παραγωγών, οι κάτοικοι στηρίζουν τους παραγωγούς και προβάλλουν τα προϊόντα τους τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η προώθηση αυτών των αγαθών, όχι μόνο διατηρεί ζωντανή την πολιτιστική κληρονομιά, αλλά ταυτόχρονα ενισχύει την οικονομική αυτάρκεια και προωθεί έναν βιώσιμο τρόπο ανάπτυξης για τον τόπο.

Βασιλική Ανθή Κουδουμά

Τα νέα του Ποδηλατικού Συλλόγου Μάνδρας "West Coast"

Εξαιρετική ήταν η εμφάνιση των αθλητών μας στο τριήμερο "ΜΤΒ Κ.ΤΙΘΟΡΕΑ ΧCΡ - ΧCΜ - ΧCΣ" 3 Days Bike Odyssey που πραγματοποιήθηκε στις 20,21,22 Σεπτεμβρίου 2024 στην κάτω Τιθορέα. Οι αθλητές που συμμετείχαν στους διασυλλογικούς αγώνες ήταν: **Νικολάου Δημήτριος, Νταρδας Ηρακλής, Πλάκας Ηλίας, Αδάμ Αλεξάνδρα, Βαρελας Γεώργιος, Βάρδας Μικαήλ, Χατζηκανέλλος Αριστείδης, Κουτουβος Φώτιος, Κιτσαντας Κωνσταντίνος.** Στις φωτογραφίες ακολουθούν αναλυτικά τα αποτελέσματα.

Εξαιρετική ήταν και η προσπάθεια των αθλητών της ακαδημίας **Κιτσαντάς Κωνσταντίνος 2^{ος} Χατζόπουλος Παναγιώτης 6^{ος} Χατζοπούλου Κωνσταντίνα 6^η**

Η ομάδα μας συμμετείχε στην 22^η **Πανελλήνια Λαμπαδηδρομία Εθελοντών Αιμοδοτών.**

Οι αθλητές της ακαδημίας μας παρέλαβαν την φλόγα στην πόλη της Μάνδρας και έπειτα την μετέφεραν στο Μνημείο Πεσόντων στην κεντρική πλατεία Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Μάνδρας όπου και άναψε ο βωμός από τον Δήμαρχο Αρμόδιο Γ. Δρίκο.

Στο **Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Ορεινής Ποδηλασίας** στην **Έδεσσα 19-21 Ιουλίου** συμμετείχε η ομάδα μας με τρεις αθλητές.

Συγκεκριμένα στο αγώνισμα του **XCC** συμμετείχαν οι αθλητές:

Αλεξάνδρα Αδάμ, 5^η

Βάθη Δέσποινα, 6^η

Σκόρδας Ιωάννης, 13^{ος}

Ενώ στο αγώνισμα του **XCO** είχαμε συμμετοχή μόνο στην κατηγορία γυναικών με την **Αλεξάνδρα Αδάμ** και **Δέσποινα Βάθη** να τερματίζουν στην **6^η** και **5^η** θέση αντίστοιχα.

